

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 365/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., vedené pod sp. zn. Rvp 1977/2011 a sp. zn. Rvp 2047/2011, zastúpenej Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 a č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 1977/2011 a sp. zn. Rvp 2047/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1977/2011.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 3. augusta 2011 a 9. augusta 2011 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 a č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011.

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých v priebehu marca 2003 až septembra 2003 (ďalej len „zmluva“) poskytla fyzickým osobám úvery vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1977/2011 v sume 531,10 € a vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2047/2011 v sume 398,33 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť vo veci vedenej sp. zn. Rvp 1977/2011 v 13 dvojtýždenných splátkach po 63,40 € a vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2047/2011 v 13 dvojtýždenných splátkach po 47,47 €. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, určený v každej zmluve menovite je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili niekoľko po sebe idúcich splátok, boli 18. júna 2003 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 1977/2011) a 21. marca 2004 (vec vedená pod sp. zn. Rvp 2047/2011) notárom spísané notárske zápisnice, ktoré podpísal v príslušných zmluvách určený splnomocnený zástupca dlžníka.

Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1977/2011 bol 27. septembra 2003 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 15. októbra 2003 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd uznesením č. k. 2 Er 1528/2003-50 z 28. decembra 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala

sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 tak, že prvostupňové uznesenie potvrdil.

Vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 2047/2011 bol 26. mája 2004 podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 21. júna 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Okresný súd uznesením č. k. 3 Er 827/2004-16 z 9. augusta 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011 tak, že prvostupňové uznesenie potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom súdov, ktorý im predchádzal, „... boli porušené... jeho základné práva a slobody vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd... v príčinnej súvislosti s vyššie uvedeným porušením práva na spravodlivý proces boli... porušené aj základné práva a slobody sťažovateľa vyplývajúce z 1 Dodatkového protokolu...“. V ďalšom sťažovateľka interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a v podstatnom uviedla, že „tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastníť majetok... v zmysle Protokolu 1 Dohovoru“.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté uznesenia a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná

a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia, opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Zo skutočnosti, že uznesenie krajského súdu č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 nadobudlo právoplatnosť 30. mája 2011 a uznesenie krajského súdu č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011 nadobudlo právoplatnosť 9. júna 2011, vyplýva, že sťažovateľka podala sťažnosti v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy adresovaných ústavnému súdu vyjadruje svoje výhrady proti uzneseniam krajského súdu č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 a č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011, ktorými podľa jej názoru došlo k neprípustnému zásahu do jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd potvrdil uznesenia okresného súdu o zastavení už prebiehajúcich exekučných konaní bez toho, aby sa sťažovateľka mala možnosť k tomu vyjadriť, čím súčasne malo dôjsť aj k neprípustnému zásahu do jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože v dôsledku zastavenia exekučného konania malo byť z exekúcie oprávnenej sťažovateľke upreté právo na vrátenie majetku od povinných.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Predmetom sťažností je namietané porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami krajského súdu, ktorými potvrdil uznesenia prvostupňových súdov o zastavení exekúcie v zásade z dôvodu, že exekúciu

nemožno vykonať pre vadu exekučného titulu – notárskych zápisníc (spočívajúcu v nedostatku riadneho splnomocnenia predchádzajúceho ich spísaniu).

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1977/2011 a Rvp 2047/2011 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 a č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011

Ústavný súd v danom prípade považoval za potrebné zaujať stanovisko k zásadnému právnomu problému nastolenému v sťažnostiach sťažovateľky, ktorý spočíva v tom, či krajský súd rozhodujúci v rámci exekučného konania o odvolaniach proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, ktorými bola exekúcia zastavená, má (obdobne ako prvostupňový súd) právomoc skúmať v tomto štádiu konania prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu (notárskej zápisnice).

Podľa § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), podrobne upravuje Exekučný poriadok, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže učiniť, nie je explicitne ustanovený. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex officio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Krajský súd ako súd odvolací napadnutými uzneseniami potvrdil rozhodnutia okresného súdu o zastavení exekučného konania ako vecne správne s poukazom na príslušné ustanovenia Exekučného poriadku.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Krajský súd svoje uznesenie č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 2 Er 1528/2003-50 z 28. decembra 2010, ktorým tento súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil, odôvodnil takto:

«Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 OSP a uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil z týchto dôvodov.

Oprávnená a povinná uzavreli dňa 28. 03. 2003 „Zmluvu o úvere“ (číslo listu 6-7 spisu) ako tzv. formulárovú zmluvu. Jej súčasťou je aj „Splnomocnenie“, ktorým povinná

dala advokátovi Mgr. T. K., okrem iného, oprávnenie „na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j., aby v mojom mene uznal môj záväzok z úveru vyššie uvedeného“. V čase uzavretia úverovej zmluvy nemala ale oprávnená žiadny právny dôvod trvať na tom, aby povinná dala plnomocenstvo splnomocnencovi (zástupcovi) vybranému oprávnenou na právny úkon, ktorý v budúcnosti môže, ale aj nemusí byť potrebné urobiť a to ešte k tomu len so súhlasom povinnej (dobrovoľne). Táto časť zmluvy o úvere je nepriateľnou podmienkou a preto je neplatná (§ 52 a § 53 OZ). Povinná teda platne nesplnomocnila Mgr. T. K. svojím zastupovaním.

Notárska zápisnica NZ/49643/2003 zo dňa 18. 06 2003 (číslo listu 3-4 spisu) nie je exekučným titulom ale aj preto, že o jej spísanie za povinnú nepožiadala notára advokát Mgr. T. K. (ak by sme uznali platnosť plnomocenstva), ale len advokátsky koncipient Mgr. B. Ž., hoci tento nebol v „Splnomocnení“, ktoré je uvedené v úverovej zmluve, spomenutý ako možná ďalšia osoba, ktorá môže advokáta zastúpiť. Z ustanovenia § 12 zákona číslo 132/1990 Zb. v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy je totiž zrejmé, že advokáta môže v zásade zastúpiť len iný advokát. Advokátsky koncipient advokáta môže zastúpiť len pri jednotlivých úkonoch a to nikdy proti vôli klienta. Správne sa preto už pri uzatváraní zmluvy o zastúpení advokátom klient má advokátom informovať, či za advokáta môže konať aj koncipient a súhlas klienta je potom obsiahnutý v udelenom plnomocenstve pre advokáta. V súdnej veci advokát Mgr. T. K. nepostupoval správne aj preto, že substitučné plnomocenstvo nebolo udelené v konkrétnej veci konkrétneho klienta, ale ako tzv. univerzálne bez akejkoľvek špecifikácie a k tomu ešte pred „udelením“ plnomocenstva klientom advokátovi (už dňa 02. 01. 2003). „Univerzálne“ substitučné plnomocenstvo je neplatné.

Odvolací sud uznesenie potvrdil.

Pokiaľ oprávnená v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že exekučný sud už skúmal exekučný titul v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 zákona číslo 233/1995 Z. z. a nezistil rozpor žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie so zákonom, táto nie je prekážkou, aby exekučný súd kedykoľvek v priebehu exekúcie zisťoval, či trvajú podmienky exekúcie. Ak zistí, že tomu tak nie je, rozhodne o zastavení exekúcie aj bez návrhu (§ 58 ods. 1 uvedeného zákona).»

Krajský súd svoje uznesenie č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 3 Er 827/2004-16 z 9. augusta 2010 o neprípustnosti exekúcie a jej zastavení, odôvodnil takto:

«Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O. s. p.“) na základe § 251 ods. 4 O. s. p. prejednal vec v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., pričom dospel k záveru, že odvolaniu oprávneného proti prvej výrokovej vete rozhodnutia nie je možné vyhovieť a odvolanie oprávneného proti druhej výrokovej vete rozhodnutia je dôvodné. ...

Odvolací súd k dôvodu odvolania, že v tomto prípade exekučný súd posudzoval vec, o ktorej už raz právoplatne rozhodol, poukazuje na už ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu, ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

Ďalšie dôvody odvolania sa týkali nesúhlasu odvolateľa s právnym záverom prvostupňového súdu o neplatnosti plnomocenstva. V tejto súvislosti odvolateľ v odvolaní použil (síce bez citácie) časti odôvodnenia Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 5/2000. Možno sa stotožniť s tým, že hoci notárska zápisnica podľa ustanovenia § 41 ods. 2 Exekučného poriadku je rýdzo procesno-právnym inštitútom, nadväzuje tento inštitút na hmotno-právny základ, teda na ustanovenie občianskeho a obchodného práva o uznaní dlhu, resp. záväzku. Rozdiel medzi uznaním dlhu, resp. záväzku podľa hmotného práva a notárskou zápisnicou obsahujúcou právny záväzok podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, teda podľa procesného práva, je v dvoch náležitostiach. Predovšetkým nemôže ísť o jednoduchý písomný právny úkon, ale o písomný právny úkon v kvalifikovanej forme, teda vo forme notárskej zápisnice. Okrem toho, musí notárska zápisnica obsahovať výslovný súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou právneho záväzku. Nemožno však súhlasiť s názorom odvolateľa, že v tomto prípade boli obidve náležitosti splnené. Súd je povinný preskúmať materiálnu a formálnu vykonateľnosť notárskej zápisnice tak, ako to vymedzil Exekučný poriadok, podľa ktorého exekúciu možno vykonať aj na podklade

notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila. Odvolací súd poukazuje na ďalšiu časť argumentácie predmetného rozhodnutia Ústavného súdu: „Práve súhlas povinného s vykonateľnosťou notárskej zápisnice je jej najdôležitejšou náležitosťou ako exekučného titulu.“ ...

Exekučný súd teda správne skúmal, či predložená notárska zápisnica je prejavom vôle povinného označeného v návrhu na vykonanie exekúcie.

Podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

Podľa § 23 Občianskeho zákonníka zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu alebo na základe dohody o plnomocenstve.

Podľa § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

Podľa § 31 ods. 4 Občianskeho zákonníka ak je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme, musí sa plnomocenstvo udeliť písomne. Písomne sa musí plnomocenstvo udeliť aj vtedy, ak sa netýka len určitého právneho úkonu.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 43a) ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je urobený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzatvorenie zmluvy (ďalej len návrh), ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia.

Podľa § 43a) ods. 2 Občianskeho zákonníka návrh pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Návrh, aj keď je neodvolateľný, môže navrhovateľ zrušiť, ak dôjde prejav o zrušení osobe, ktorej je určený, skôr alebo aspoň súčasne s návrhom.

Podľa § 43b) ods. 1 Občianskeho zákonníka návrh, aj keď je neodvolateľný, zaniká

a) uplynutím lehoty, ktorá v ňom bola určená na jeho prijatie,

- b) uplynutím primeranej doby s prihliadnutím na povahu navrhovanej zmluvy a na rýchlosť prostriedkov, ktoré navrhovateľ použil pre zaslanie návrhu, alebo
- c) dôjdením prejavu o odmietnutí návrhu navrhovateľovi.

Podľa § 43c) ods. 2 Občianskeho zákonníka Včasné prijatie návrhu nadobúda účinnosť okamihom, keď vyjadrenie súhlasu s obsahom návrhu dôjde navrhovateľovi. Prijatie možno odvolať, ak odvolanie dôjde navrhovateľovi najneskôr súčasne s prijatím.

Podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

Odvolaací súd poukazuje na rozpor záujmov medzi dlžníkom a jeho zástupcom, pokiaľ by došlo k dohode o plnomocenstve, nakoľko je zrejmé, že pri uzatváraní zmluvy o úvere, dlžník nemal možnosť voľby výberu zástupcu, pretože je nesporné, že zmluva o úvere bola vypracovaná ako predtlač, ktorú používa oprávnený pri uzatváraní zmlúv a už obsahovala meno splnomocnenca advokáta Mgr. T. K. Ak oprávnený takto postupoval a určil dopredu osobu, ktorá bude oprávnená konať za dlžníka, spochybnil samotný predpoklad, že splnomocnenec nemá s oprávneným žiadny bližší vzťah. V danom prípade ekonomického charakteru, ktorý by mohol spôsobiť jeho jednostranne smerovaný záujem, ktorý v konečnom dôsledku smeruje proti splnomocniteľovi, teda vlastnému mandantovi.

Zastúpenie na základe plnomocenstva vyžaduje, aby zastúpený a zástupca uzatvorili dohodu o zastúpení. Výsledkom takejto dohody je splnomocniteľom udelená plná moc splnomocnencovi. Plnomocenstvo ako jednostranný právny úkon adresovaný voči tretím osobám, ktorým splnomocniteľ splnomocňuje splnomocnenca na určitý rozsah zastupovania, nemá bez súčasnej existencie dohody o zastúpení uzatvorenej medzi zastúpeným a zástupcom žiadne právne účinky.

Z obsahu predĺženého splnomocnenia, ktoré je začlenené do zmluvy o úvere, vyplýva, že takáto dohoda o zastúpení určite nebola medzi povinným a zástupcom uzatvorená v čase vyhotovenia splnomocnenia. Z prílohy notárskej zápisnice, ktorá mala dokumentovať, že bola spísaná povinným v zastúpení, vyplýva, že v zmluve o úvere je na tej istej listine, jednak zmluva o úvere a jednak dve plnomocenstvá, pričom druhé z nich podľa obsahu možno posúdiť zároveň aj ako návrh na uzatvorenie dohody o plnomocenstve. Prejav vôle je právnym úkonom len vtedy, ak ide o úkon smerujúci k vzniku, zmene alebo zániku práv alebo povinností. Návrhom na uzatvorenie zmluvy je taký prejav vôle, ktorý je adresovaný

druhej zmluvnej strane. Podľa § 45 Občianskeho zákona prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe až od okamihu, keď jej dôjde. Na vážnosť prejavu vôle, ktorým je návrh zmluvy, urobený v neprítomnosti druhej strany, nestačí písomná forma. Je nevyhnutné, aby konajúci takto písomne prejavenú vôľu skutočne druhej strane adresoval. To znamená, odoslal, resp. urobil úkony, ktoré sú nevyhnutne nutné k tomu, aby mohla byť táto prejavená vôľa doručená, či už poverením inej osoby alebo podaním na poštu, alebo osobným doručením druhej strane, resp. iným spôsobom. Z predloženej listiny je nepochybné, že dlžník podpísal zmluvu o úvere a súhlas s obsahom navrhnutých plnomocenstiev dňa 23. septembra 2003 v neprítomnosti advokáta Mgr. T. K. Okrem toho z plnomocenstva, ktoré udelil Mgr. T. K. Mgr. B. Ž. a ktoré tvorí prílohu notárskej zápisnice nevyplýva, že Mgr. Ž. bol oprávnený zastupovať Mgr. K. vo veci jeho splnomocnenia na zastupovanie J. L., nakoľko v predmetnom splnomocnení nie je nijakým spôsobom špecifikovaný dlžník, vo veci ktorého by ho mal zastupovať Mgr. K.

Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd vec správne právne posúdil, keď dospel k záveru, že chýba platné plnomocenstvo a z toho dôvodu chýba materiálny predpoklad, aby notárska zápisnica mohla byť spôsobilým exekučným titulom voči povinnému uvedenému v návrhu na vykonanie exekúcie.»

Po oboznámení sa s obsahom napadnutých uznesení krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Exekučného poriadku a Občianskeho zákonníka podstatne pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a z ústavného hľadiska akceptovateľné.

Ústavný súd v nadväznosti na citované relevantné časti odôvodnení napadnutých uznesení poukazuje aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenia krajského súdu nesignalizujú neprípustný zásah do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne, zjavne neopodstatnené alebo vydané v rozpore s platnou právnou úpravou.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

II.3 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 13 CoE 146/2011-68 z 19. mája 2011 a č. k. 2 CoE 39/2011-45 z 29. apríla 2011

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. To však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

V súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné poukázať na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým nepochybne patrí aj právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosedné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. z čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutých uznesení krajského súdu dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by nimi mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do práva na ochranu

majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže krajský súd v posudzovaných prípadoch ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy.

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je ani taká príčinná súvislosť medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažností na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní aj v tejto časti sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011